

Sag C-228/06

Mehmet Soysal og Ibrahim Savatli

mod

Bundesrepublik Deutschland

(anmodning om præjudiciel afgørelse
indgivet af Oberverwaltungsgericht Berlin-Brandenburg)

»Associeringsaftalen EØF-Tyrkiet — fri udveksling af tjenesteydelser — visumpligt ved
indrejse til en medlemsstats område«

Domstolens dom (Første Afdeling) af 19. februar 2009 I - 1034

Sammendrag af dom

1. *Internationale aftaler — associeringsaftalen EØF-Tyrkiet — fri bevægelighed for personer — etableringsfrihed — fri udveksling af tjenesteydelser — standstill-klausulen i tillægsprotokollens artikel 41, stk. 1*

(Tillægsprotokollen til associeringsaftalen EØF-Tyrkiet, art. 41, stk. 1)

2. *Internationale aftaler — associeringsaftalen EØF-Tyrkiet — fri bevægelighed for personer — etableringsfrihed — fri udveksling af tjenesteydelser — standstill-klausulen i tillægsprotokollens artikel 41, stk. 1*

(Associeringsaftalen EØF-Tyrkiet, tillægsprotokollen til associeringsaftalen EØF-Tyrkiet, art. 41, stk. 1)

1. Artikel 41, stk. 1, i tillægsprotokollen til associeringsaftalen EØF-Tyrkiet, som pålægger de kontraherende parter at afholde sig fra indbyrdes at indføre nye restriktioner, der hindrer etableringsfriheden og den frie udveksling af tjenesteydelser, har direkte virkning. Denne bestemmelse fastsætter nemlig klart, præcist og ubetinget en utvetydig »standstill«-klausul, som indeholder en forpligtelse, som de kontraherende parter har påtaget sig, og som juridisk er en ren undladelsespligt. De rettigheder, som nævnte bestemmelse tillægger tyrkiske statsborgere, som den finder anvendelse på, kan således påberåbes for medlemsstaternes domstole.

ansatte er nødvendige for, at denne kan levere sine tjenesteydelser.

(jf. præmis 45 og 46)

2. Artikel 41, stk. 1, i tillægsprotokollen til associeringsaftalen EØF-Tyrkiet, som pålægger de kontraherende parter at afholde sig fra indbyrdes at indføre nye restriktioner, der hindrer etableringsfriheden og den frie udveksling af tjenesteydelser, skal fortolkes således, at den er til hinder for, at der for tyrkiske statsborgere efter tillægsprotokollens ikrafttrædelse indføres en visumpligt for indrejse til en medlemsstats område med henblik på dér at levere tjenesteydelser for en virksomhed med hjemsted i Tyrkiet, når et sådant visum ikke var påkrævet på dette tidspunkt.

Tillægsprotokollens artikel 41, stk. 1, kan desuden lovligt påberåbes af tyrkiske lastbilschauffører, som er ansat i en virksomhed med hjemsted i Tyrkiet, der lovligt leverer tjenesteydelser i en medlemsstat, eftersom tjenesteyderens

Denne bestemmelse forbyder nemlig generelt indførelse af enhver ny foranstaltning, som har til formål eller følge, at en tyrkisk

statsborgers udøvelse af etableringsfriheden eller den frie udveksling af tjenesteydelser på det nationale område underkastes betingelser, som er mere restriktive end dem, der fandt anvendelse på ham, da tillægsprotokollen den 1. januar 1973 trådte i kraft i forhold til den pågældende medlemsstat.

Hvad angår tyrkiske statsborgere, der har til hensigt at gøre brug af retten til fri udveksling af tjenesteydelser på en medlemsstats område i medfør af associeringsaftalen, kan nationale retsforskrifter, hvorefter udøvelsen af denne virksomhed er underkastet et visumkrav — som i øvrigt ikke kan gælde for fællesskabsborgere — ikke desto mindre hæmme den faktiske udøvelse af denne frihed, bl.a. henset til de supplerende og gentagne administrative og finansielle omkostninger, som indhentelsen af en sådan tidsbegrænset tilladelse indebærer. I de tilfælde, hvor der gives afslag på en visumansøgning, hindrer sådanne retsforskrifter desuden udøvelsen af denne frihed.

Heraf følger, at sådanne retsforskrifter, der ikke eksisterede den 1. januar 1973, i det mindste har til følge, at tyrkiske statsborgere underkastes mere restriktive betingelser for udøvelsen af de økonomiske friheder, som er garanteret ved associeringsaftalen, end dem, der fandt anvendelse i den pågældende medlemsstat på

tidspunktet for tillægsprotokollens ikrafttrædelse. Det må på baggrund heraf fastslås, at sådanne retsforskrifter udgør en »ny restriktion« som omhandlet i tillægsprotokollens artikel 41, stk. 1, for retten for tyrkiske statsborgere med bopæl i Tyrkiet til frit at levere tjenesteydelser i den omhandlede medlemsstat.

Denne konklusion anfægtes ikke af den omstændighed, at den nationale lovgivning blot udgør iværksættelse af en afledt fællesskabsbestemmelse. Den omstændighed, at de internationale aftaler, Fællesskabet har indgået, har forrang for den afledte fællesskabsret, medfører i denne forbindelse, at sidstnævnte i videst muligt omfang skal fortolkes i overensstemmelse med disse aftaler.

Vedtagelsen af »standstill-klausulen« i artikel 41, stk. 1, i tillægsprotokollen til associeringsaftalen EØF-Tyrkiet er derimod ikke til hinder for vedtagelsen af bestemmelser, der finder ens anvendelse på tyrkiske statsborgere og fællesskabsborgere.

(jf. præmis 47, 55-59, 61 og 62 samt domskonkl.)